

การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จโดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ
สำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาลำพูน เขต 2

Development of a Curriculum for Enhance Executive Function using Project
Approach for Early Childhood of Opportunity Expansion School

Lamphun Primary Educational Service Area Office 2

พัชรินทร์ สิทธิตัน¹, เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์²

Patcharin Sittitun¹, Kedthip Sirichaisin²

ทำวิจัยเมื่อ พ.ศ. 2563

Email : sittitun@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ สำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เด็กปฐมวัยอายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านแม่เหย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

¹ Graduate Students, Program in Curriculum and Instruction, Lampang Rajabhat University, Thailand.

² คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² Faculty of Education. Lampang Rajabhat University, Thailand.

*ได้รับบทความ: 10 พฤษภาคม 2564; แก้ไขบทความ: 23 พฤษภาคม 2564; ตอรับการตีพิมพ์: 30 พฤษภาคม 2564

เขต 2 2) คู่มือการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 และ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จสำหรับเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ

ผลการวิจัยพบว่า 1. หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ สำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 5) กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 6) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล ผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ผลการหาประสิทธิผลของหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 มีค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ที่ 0.7307 2. ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่าเด็กปฐมวัยที่ผ่านการเรียนรู้ตามหลักสูตร มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ หลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : 1. การพัฒนาหลักสูตร 2. ทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ 3. การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

ABSTRACT

The objectives of this research article were 1) to develop and determine the effectiveness of a curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2, 2) to study the effects of implementing curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2. The sample of this study was 25 early childhood children between 5-6 years old who have been studying in Kindergarten Level 3 in the second semester, academic year 2020 at Ban Mae Thoei School, Li District, Lamphun Province. Research instruments were 1) Curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2,

2) User Manual for curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2, and 3) Executive function behavior observation form with 9 items. Data were analyzed using statistics, including percentage, mean, standard deviation and t-test dependent samples.

The results of the research were as follows : 1. The curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2 of 7 elements 1)Statement of the problems 2) Principle of curriculum 3)Aims of curriculum 4)Content structures 5)Activity 6)Materials Resources and Learning sources 7)Measurement and evaluation. The suitability of the developed curriculum was at a high level. The effectiveness index of the curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2 was 0.7307 2. After implementing curriculum for enhance executive function using project approach for early childhood of Opportunity Expansion School Lamphun Primary Educational Service Area Office 2, a mean score on executive function of the sample was higher than before with a statistical significance level of .05.

Keywords : 1. Curriculum Development 2. Executive Function 3. Project Approach

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

สภาพแวดล้อมของสังคมในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ซึ่งมนุษย์ควรมีความสามารถในการคิด รู้จักหาแนวทางในการแสวงหาความรู้อยู่เสมอรู้จักการเปลี่ยนแปลงและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง ซึ่งสิ่งต่างๆ ดังกล่าวควรได้รับการฝึกฝนตั้งแต่ช่วงปฐมวัย และเป็นที่ยอมรับกันแล้วว่าช่วงปฐมวัยเป็นวัยแห่งการวางรากฐานในการพัฒนาทุกด้านจึงมีการพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ให้มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องทั้งในเรื่องการศึกษา ทักษะการดำเนินชีวิต ทักษะการทำงาน เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 เริ่มตั้งแต่ช่วงปฐมวัยให้ผู้เรียนรู้จักการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาอย่างมีระบบ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554 : 39-46)

การพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นช่วงสำคัญในการพัฒนาสมอง หากสมองได้รับการพัฒนาในช่วงเวลาที่เหมาะสมและถูกวิธีจะทำให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีในทุกด้าน ดังนั้น การพัฒนาทักษะการ

คิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ(Executive Function = EF) จึงมีความสำคัญทำให้เด็กมีโอกาสได้เรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ต่างๆ ที่เป็นพื้นฐานของการคิดและนำไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มทักษะ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 คือ กลุ่มทักษะพื้นฐาน ได้แก่ 1)ความจำเพื่อใช้งาน (Working memory) 2)การยับยั้งคิดไตร่ตรอง (Inhibitory Control) 3)การยืดหยุ่นความคิด(Shifting) กลุ่มที่ 2 คือ กลุ่มทักษะกำกับตนเอง ได้แก่ 4)การจดจ่อใส่ใจ(Attention) 5)การควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) 6)การติดตามประเมินตนเอง(Self-Monitoring) กลุ่มที่ 3 คือ กลุ่มทักษะปฏิบัติ ได้แก่ 7)การริเริ่มและลงมือทำ(Initiating) 8)การวางแผนและการดำเนินงาน(Planning and Organizing) 9)การมุ่งเป้าหมาย(Goal-Directed Persistence) ซึ่งทักษะเหล่านี้มีความจำเป็นอย่างมากในการพัฒนาเด็กปฐมวัย เนื่องจากช่วยให้เด็กมีความจำดีมีสมาธิ สามารถทำงานได้จนเสร็จรู้จักคิดวิเคราะห์วางแผนงานเป็นระบบสามารถลงมือทำงานได้ด้วยตนเองนำเอาประสบการณ์เดิมมาใช้ในการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ประเมินผลงานของตนเองปรับปรุงผลงานให้ดีขึ้นรู้จักการแก้ปัญหา ควบคุมตนเอง สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างเหมาะสมและเป็นที่ยอมรับของสังคม (สุภาวดี หาญเมธี, 2559 : 3)

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ(Project Approach) เป็นอีกวิธีหนึ่งที่สามารถทำให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จได้ เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้โดยวิธีการสืบค้นข้อมูลในเรื่องที่เด็กสนใจ เพื่อหาคำตอบจากคำถามที่ได้ร่วมกันคิดด้วยกับกับเพื่อนหรือครู ทั้งนี้เรื่องที่นำมาสืบค้นจะมีความหมายต่อตัวเด็ก (พัชรี ผลโยธิน, 2555 : 51) เด็กจะได้รับประสบการณ์ตรงเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมจริงที่เด็กพบเห็นมารวมถึงการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมด้วยวิธีการต่างๆ มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มีการวางแผนร่วมกันได้ฝึกการสังเกต การทดลอง ฝึกปฏิบัติ ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ทั้งนี้ระยะเวลาการทำโครงการแต่ละโครงการขึ้นอยู่กับเรื่องที่เด็กสนใจและสามารถนำครูไปสู่การสอนที่มีประสิทธิภาพได้ทางหนึ่งโดยมีผู้ปกครองและชุมชนเป็นผู้สนับสนุน ในแหล่งเรียนรู้และมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยได้เป็นอย่างดี

การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา รอบที่ 4 ของโรงเรียนบ้านแม่เทย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดีมาก (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2563 : 1) ซึ่งทางโรงเรียนบ้านแม่เทยได้รับข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ประกอบกับสภาพปัญหาการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในโรงเรียน ได้แก่ การพัฒนาความสามารถด้านการคิดวางแผน ขาดความมุ่งมั่นทำงานให้สำเร็จโดยเฉพาะงานที่ใช้เวลานานการขาดความริเริ่มและลงมือทำงานให้สำเร็จทั้งนี้จากข้อเสนอแนะดังกล่าวควรพัฒนาสู่นวัตกรรมหรือแบบอย่างที่ดีด้านการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ให้มีความครอบคลุม

พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สอดคล้องกับหน่วยการจัดประสบการณ์เพื่อยืนยันความเป็นไปได้ในการจัดกิจกรรมและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น การสอนแบบโครงการเป็นการจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสแห่งการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้อย่างหลากหลายผ่านกิจกรรมของโครงการ โดยครูมีบทบาทที่จะส่งเสริมความคิดความกล้าแสดงออกของเด็กให้สิ่งอำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เด็ก ได้ลงมือศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองอย่างอิสระ ซึ่งสอดคล้องกับการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยโดยเฉพาะการสร้างเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ซึ่งเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาการเด็กให้ครบทั้ง 4 ด้าน ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญในการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ สำหรับเด็กปฐมวัย ชั้นอนุบาลปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแม่ทย เพื่อนำข้อมูลและผลจากการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาหลักสูตร และการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

2.2 เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

3. ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

3.1 ได้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่มีประสิทธิภาพ

3.2 เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดประสบการณ์แบบโครงการ เพื่อศึกษาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จของเด็กปฐมวัยสำหรับครูผู้สอนในโรงเรียนอื่น

4. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง(Quasi-Experimental Research)

ซึ่งแบบแผนที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ คือ One-Group Pretest-Posttest Design ประชากร ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 จำนวน 18 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 390 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เด็กปฐมวัย อายุระหว่าง 5-6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โรงเรียนบ้านแม่เทย อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน จำนวน 25 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม(Cluster sampling) โดยใช้โรงเรียนขยายโอกาสของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 เป็นหลัก แล้วทำการสุ่มเครือข่ายภายในเขตพื้นที่ จากนั้นทำการสุ่มโรงเรียนในเครือข่าย เมื่อสุ่มโรงเรียนแล้วทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ =4.46, S.D.=0.62) คู่มือการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{x}$ =4.48, S.D.=0.60) และแบบสังเกตพฤติกรรมวัดทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นแบบสังเกตพฤติกรรมกำหนดระดับพฤติกรรม 3 ระดับ จำนวน 9 ข้อ ข้อละ 3 คะแนน ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสังเกตพฤติกรรมมีค่าอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผล และการทดสอบค่าทีแบบไม่อิสระ(t-test dependent samples)

5. ผลการวิจัย

5.1 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

5.1.1 หลักสูตรที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น คือ หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1)ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร กล่าวถึงสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นกับเด็กปฐมวัยในปัจจุบันและเหตุผลในการแก้ไขปัญห 2)หลักการของหลักสูตร กล่าวถึงส่วนสำคัญกำหนดไว้เป็นแนวทางในการปฏิบัติของหลักสูตร 3)จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กล่าวถึง เป้าหมายที่ต้องการให้เกิดขึ้นแก่ตัวเด็กปฐมวัยหลังจากการใช้หลักสูตร 4)โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร กล่าวถึงเนื้อหาที่ใช้ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 5)กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กล่าวถึงวิธีการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตร

6) สื่อ/แหล่งการเรียนรู้ กล่าวถึงสิ่งที่ใช้ในการสนับสนุนเอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร 7) การวัดและประเมินผล กล่าวถึงวิธีการวัดผลประเมินผล และเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล แสดงดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงผลการพิจารณาความเหมาะสมของหลักสูตร ของผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน

รายการประเมิน	ระดับความเหมาะสม		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลความหมาย
1. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	4.55	0.52	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตร	4.40	0.55	มาก
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.53	0.66	มากที่สุด
4. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	4.45	0.52	มาก
5. กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอน	4.30	0.84	มาก
6. สื่อ/แหล่งการเรียนรู้	4.60	0.55	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผล	4.40	0.72	มาก
รวม	4.46	0.62	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ผลการพิจารณาความมีค่ารวมเฉลี่ยความเหมาะสมของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.46$, $S.D=0.62$) เมื่อพิจารณารายด้าน มีความเหมาะสมตั้งแต่มากถึงมากที่สุด ได้แก่ ด้านหลักการของหลักสูตรโครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตรกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนการวัดและประเมินผลมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตรจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และสื่อ/แหล่งการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

5.1.2 ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ

คะแนนทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ	n	คะแนนเต็ม	ผลรวมคะแนน	ค่าดัชนีประสิทธิผล	ร้อยละ
ก่อนการทดลอง	25	27	300	0.7307	73.07
หลังการทดลอง	25	27	574		

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ ของนักเรียน จำนวน 25 คน ค่าดัชนีประสิทธิผล(E.I.) เท่ากับ 0.7307 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฯ มีผลให้เด็กเกิดพัฒนาการด้านทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคิดเป็นร้อยละ 73.07

5.2 ผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการสังเกตพฤติกรรมวัดทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองตามหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ(t-test dependent samples) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลคะแนนทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ ก่อนและหลังการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จโดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการของกลุ่มตัวอย่าง

คะแนนทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ	$\bar{X}$	S.D	$\bar{D}$	S.D. _D	t	Sig.(1-tailed)
ก่อนการทดลอง	12.48	3.49	10.48	3.23	16.23*	0.0000
หลังการทดลอง	22.96	2.03				

*p < .05

จากตารางที่ 3 พบว่า เด็กกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วยหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยการใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัย มีทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จก่อนการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 12.48 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.49 และหลังการทดลองมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 22.96 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.03 และเมื่อเปรียบเทียบ

ระหว่างคะแนนก่อนและหลังการทดลอง พบว่า คะแนนหลังการทดลองของเด็กสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6. อภิปรายผลการวิจัย

6.1 การสร้างและหาประสิทธิภาพหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร 7 องค์ประกอบ ดังนี้ 1)ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2)หลักการของหลักสูตร 3)จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4)โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 5)กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6)สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7)การวัดและประเมินผล ซึ่งนำหลักสูตรฯ ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสม พบว่า หลักสูตรที่พัฒนามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากหลักสูตรที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการพัฒนาอย่างเป็นอย่างเป็นขั้นตอน เริ่มตั้งแต่การศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร และนำมาวิเคราะห์สร้างเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร ตามแนวคิดของนักการศึกษาหลายท่าน โดยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์การพัฒนาหลักสูตรเพื่อเลือกใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ ทาบา (Taba, 1962 : 10) ซึ่งผู้วิจัยให้ความสำคัญในการออกแบบหลักสูตร สามารถสร้างหรือพัฒนาหลักสูตรเองได้และเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริมงคล ทนทอง (2553 : 1) ได้ศึกษาการพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุรินทร์สำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งมีองค์ประกอบของหลักสูตร ดังนี้ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง ระยะเวลาในการจัดประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

การนำหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส ไปทดลองใช้เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของหลักสูตร พบว่า ผลการทดลองใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส มีค่าดัชนีประสิทธิผลอยู่ที่ 0.7307 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรมีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ คิดเป็นร้อยละ 73.07 ซึ่งผลที่ได้มาจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตร ที่ได้ออกแบบตามหลักการพัฒนาหลักสูตรเป็นลำดับขั้นตอน สอดคล้องกับแนวคิดของ นริศรา ปิตะระโค (2558 : 1) ได้ศึกษาวิจัยการวิจัยเพื่อพัฒนาคู่มือการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญา ร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของวิลเลียมส์ ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์

ความรับผิดชอบ และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลร้อยละ 53.23

6.2 การศึกษาผลการใช้หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์มีผลคะแนนของทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง โดยมีค่าเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 12.48 และค่าเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 22.96 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.5 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง (2562 : 1-192) ได้ศึกษาวิจัยการพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ(EF) สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษาเรื่องการประกอบอาหารประเภทขนมไทยพื้นเมือง 4 ภาคของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ สปอร์ตแมน (Sportsman, 2011 : 1788) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะดนตรีและพฤติกรรมที่เชื่อมโยงกับทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ พบว่า การเรียนดนตรีอาจมีส่วนช่วยให้เด็กพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิรักษ์ ตาแม่ก่ง (2562 : 182-196) ได้ศึกษาผลของโปรแกรม I AM TAP ต่อการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทักษะการคิดเชิงบริหารหลังเข้าร่วมโปรแกรม I AM TAP สูงกว่าก่อนเข้าร่วมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับคันธรส ภาผล (2563 : 100-113) ได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมนิทานหุ่นเงาที่ส่งเสริมการคิดเชิงบริหารสมองสำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกจากนี้ผู้วิจัยได้นำการจัดประสบการณ์แบบโครงการมาพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ เพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กเกิดการเรียนรู้ ได้รับประสบการณ์ตรงเรียนรู้จากสิ่งแวดล้อมจริงที่เด็กพบเห็นมาโดยครูมี บทบาทในการส่งเสริมความคิดและอำนวยความสะดวกต่างๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ นิภา เกษตรสมบูรณ์ (2558 : 1-109) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย พบว่า หลังการจัดประสบการณ์แบบโครงการสูงกว่าก่อนการจัดประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ แรบบิตตี (Rabbitti, 1992 : 72) ได้ศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการสอนแบบโครงการของโรงเรียนอนุบาลที่ La Villetta ประเทศอิตาลี พบว่า บทบาทครูมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กในโครงการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพา ศิริรักษ์ (2559 : 151-164) ได้ทำการวิจัยเรื่องผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อความสามารถด้านการสังเกตด้านการจำแนกและการเปรียบเทียบของเด็กปฐมวัย พบว่า ความสามารถด้านการสังเกตการจำแนกและการเปรียบเทียบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

7. องค์ความรู้ใหม่

กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัด
ประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2

แนวคิด/ทฤษฎี

การพัฒนาหลักสูตร(Taba, 1962 : 10)
การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวินิจฉัย
(diagnosis) และตัดสินใจ(decision) เกี่ยวกับ
องค์ประกอบต่างๆ การดำเนินการพัฒนา
หลักสูตรควรดำเนินการอย่างเป็นขั้นตอน
ดังนี้

1. การสำรวจความต้องการ
2. การกำหนดจุดมุ่งหมาย
3. การเลือกเนื้อหา
4. การจัดเนื้อหา
5. การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้
6. การจัดประสบการณ์เรียนรู้
7. การประเมินผลและวิธีการประเมินผล

การจัดประสบการณ์แบบโครงการ
วัฒนา มัคคสมัน (2544 : 4-7)
ระยะที่ 1 ระยะเริ่มต้นโครงการ
ระยะที่ 2 ระยะพัฒนาโครงการ
ระยะที่ 3 ระยะสรุปโครงการ

หลักการของหลักสูตร

1. มุ่งเน้นส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่
สำเร็จ ให้เกิดกับผู้เรียนในระดับชั้นปฐมวัย
ตามแนวหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
พุทธศักราช 2560
2. จัดกิจกรรมโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงผ่านการจัด
ประสบการณ์แบบโครงการ

จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่
สำเร็จ

โครงสร้างเนื้อหาหลักสูตร

จัดประสบการณ์เรียนรู้แบบโครงการ
ที่เกี่ยวกับผลไม้และพืชผัก ในระยะเวลา
4 สัปดาห์จำนวน 2 โครงการสัปดาห์ละ
5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับผลไม้และพืชผักที่มี
อยู่ในบริเวณโรงเรียน และชุมชนโดยใช้
การจัดประสบการณ์แบบโครงการ

การวัดและประเมินผล

การสังเกตพฤติกรรม แบบสังเกต
พฤติกรรมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ

ภาพที่ 1 องค์ความรู้กรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จโดยใช้
การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส

8.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

8.1.1 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอนและมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร

8.1.2 ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับบริบทของสถานศึกษาและผู้เรียนอยู่เสมอ โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและส่งเสริมการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย

8.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

8.2.1 ก่อนนำหลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 2 ไปใช้ ควรศึกษารายละเอียดของหลักสูตรและคู่มือการใช้หลักสูตร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพประสิทธิผลที่ดี

8.2.2 การจัดประสบการณ์แบบโครงการ เหมาะสมสำหรับการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ สถานศึกษาควรมีการจัดการเรียนรู้ตามหน่วยจัดประสบการณ์ของสถานศึกษา เพื่อให้เด็กปฐมวัยได้มีการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นพฤติกรรมที่ถาวร

8.3 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

8.3.1 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาหลักสูตรที่ใช้การจัดประสบการณ์อื่น เช่น การจัดประสบการณ์โดยใช้กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมการเล่านิทาน เพื่อพัฒนาทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ สำหรับเด็กปฐมวัย

8.3.2 หลักสูตรส่งเสริมทักษะการคิดเพื่อชีวิตที่สำเร็จ โดยใช้การจัดประสบการณ์แบบโครงการ สำหรับเด็กปฐมวัย สามารถพัฒนารูปแบบสำหรับนักเรียนในระดับชั้นอื่นๆ ได้และจัดประสบการณ์ให้มีเนื้อหาที่ยากง่ายไปตามช่วงอายุ

9. เอกสารอ้างอิง

กัญญารัตน์ ชูเกลี้ยง. (2562). การพัฒนาทักษะสมองเพื่อชีวิตที่สำเร็จ(EF) สำหรับเด็กปฐมวัยโดยผ่านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบสะเต็มศึกษา เรื่อง การประกอบอาหารประเภทขนมไทยพื้นเมือง 4 ภาค. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต.

- คันธรส ภาผล. (2563). ผลการจัดกิจกรรมนิทานหุ่นเงาที่ส่งเสริมการคิดเชิงบริหารสมองสำหรับเด็กปฐมวัย. **วารสารครุศาสตร์สาร มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์**. 14(1). 100–113.
- นริศรา ปิตะระโค. (2558). การวิจัยเพื่อพัฒนาคู่มือการจัดประสบการณ์ด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบจิตปัญญาร่วมกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแนวคิดของวิลเลียมส์ ที่มีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ ความรับผิดชอบ และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนาศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิภา เกษตรสมบูรณ์. (2558). ผลการจัดประสบการณ์แบบโครงการโดยใช้กระบวนการกลุ่มที่มีต่อทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- พัชร ฝโยธิน. (2555). รวมนวัตกรรมทฤษฎีการศึกษาปฐมวัยสู่การประยุกต์ใช้ในห้องเรียนการศึกษาแนวโปรเจกต์แอพโพรช(Project Approach). กรุงเทพมหานคร : สาราเด็ก.
- ยุพา ศิริรักษ์. (2559). ผลการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แบบโครงการที่มีต่อความสามารถด้านการสังเกตด้านการจำแนกและการเปรียบเทียบของเด็กปฐมวัย. **วารสารวิชาการเครือข่ายบัณฑิตศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ**. 6(10). 151-164.
- วัฒนา มัคคสมัน. (2544). รูปแบบการเรียนการสอนแบบโครงการสำหรับเด็ก. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนา.
- ศิริมงคล ทนทอง. (2553). การพัฒนาหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่นสุนทรียสำหรับเด็กปฐมวัย. คุษนิพนธ์การศึกษาคุษบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2554). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2563). **รายงานการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่ พ.ศ. 2559-2563 การศึกษาปฐมวัยและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนบ้านแม่เตย**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- สุภาวดี หาญเมธี. (2559). **พัฒนาทักษะสมอง EF ด้วยการอ่าน**. กรุงเทพมหานคร : รักลูกบุ๊คส์.
- อภิรักษ์ ตาแม่ก้ง. (2562). ผลของโปรแกรม I AM TAP ต่อทักษะการคิดเชิงบริหารของเด็กปฐมวัย. **วารสารวิจัยทางการศึกษา**. 14(1). 182-196.
- Rabitti. (1992). **The Human Problems of Management**. Master's thesis. Englewood Cliffs New Jersey Prentice-hall, Litaly.

Sportsman. (2011). **Examining the association between music lessons and intelligence.**

Master's thesis. British Journal of Psychology, England.

Taba, Hilda. (1962). **Curriculum Development Theory and Practice.** New York : Harcourt Brace & world.

10. คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาเป็นอย่างดียิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่ได้ให้การช่วยเหลือแนะนำ ตลอดจนชี้แนะแนวทางในการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี ขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง และให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยให้มีคุณภาพ และความเหมาะสมขอขอบพระคุณผู้บริหาร คณะครู ผู้ปกครอง และนักเรียนโรงเรียนบ้านแม่เทย ที่อำนวยความสะดวก และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประโยชน์และคุณค่าของงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบแต่บิดามารดา อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการทำงานวิจัยจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี